

KIYIMLARDA ZAMONAVIY MATOLAR TURLARI VA ULARDAN FOYDALANISH

Tursunova Xilola Shuxratjon qizi

assistent

Farg‘ona davlat texnika universiteti , “Yengil sanoat texnologiyalari va to‘qimachilik” fakulteti,

“Yengil sanoat muhandisligi” kafedrası, tursunovaxilola259@.uz

O‘rmonjonov Muhammadrasul

108-23 guruh talabasi

Farg‘ona davlat texnika universiteti , “Yengil sanoat texnologiyalari va to‘qimachilik” fakulteti,

“Yengil sanoat muhandisligi” kafedrası.

Annottatsiya: *Ushbu maqolada zamonaviy “aqilli” gazlamalar va ulardan tayyorlanadigan kiyimlar assortimentlari tahlillar asosida, gazlamalar turlari hamda ularning hom-ashyosi tarkibi, liboslarda qo‘llanilultrabinafsha chi bezaklar o‘rganilib, yangi model uchun dastlabki loyihalash ishlari bajarilgan.*

Kalit so‘zlar: *aqilli mato, himoya, olovga chidamli, suv o‘tkazmaydigan matolar, ekologik, maktab formasi, xavfsizlik kiyimlar.*

Zamonaviy texnologiyalarning paydo bo‘lishi bilan kiyimlari qurilishi sezilarli darajada rivojlandi. Ushbu texnologiyalar uchun qulay va xavfsiz, shu bilan birga amaliy va bardoshli kiyimlar yaratish imkonini berdi. Mana, so‘nggi yillarda ishlab chiqilgan asosiy texnologiyalar va kiyimlari turlari:

1. Aqlli matolar: Aqlli matolar ma‘lumotni sezishi, saqlashi va uzatishi mumkin bo‘lgan materiallardir. Ular ko‘pincha kiyimlarida kiyuvchining salomatligi va qulayligini kuzatish uchun ishlatiladi. Misol uchun, aqlli matolar bolaning harorati, yurak urishi va terlash darajasini kuzatish uchun mo‘ljallangan bo‘lishi mumkin, bu esa ota-onalarga farzandining farovonligini kuzatish imkonini beradi [1]. Aqlli matolar, shuningdek, mikroblar va bakteriyalar tarqalishining oldini olishga yordam berultrabinafsha chi mikroblarga qarshi bo‘lishi mumkin 1-rasm.

1-rasm. “Aqlli” kiyim model namunasi.

2. Yong‘inga chidamli matolar: yong‘in tarqalishining oldini olish uchun uyqu kiyimida yong‘inga chidamli matolardan foydalaniladi [2]. Bu gazlamalar maxsus kimyoviy moddalar bilan ishlanadi, bu ularning yonib ketishiga yo‘l qo‘ymaydi, bu esa yong‘in sodir bo‘lganda insonning xavfsizligini ta‘minlashga yordam beradi 2-rasm.

2-rasm. Yong‘inga chidamli matolardan tayyorlangan maxsus kiyim model namunalari.

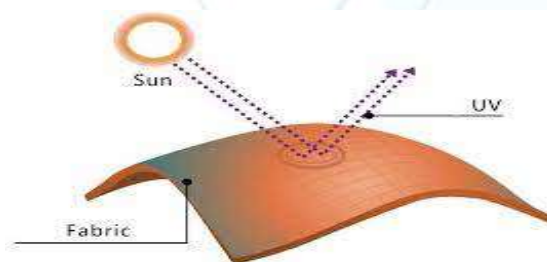
3. Nafas oladigan matolar: Nafas oluvchi matolar havoning erkin aylanishini ta‘minlash uchun mo‘ljallangan bo‘lib, tanani salqin va qulay saqlashga yordam beradi. Ushbu matolar odatda faol kiyim va tashqi kiyimda, shuningdek, ichki va uyqu kiyimlarida qo‘llaniladi[3].

4. Suv o‘tkazmaydigan matolar: Suv o‘tkazmaydigan matolar suvni qaytarish uchun mo‘ljallangan bo‘lib, ularni ho‘l yoki nam sharoitda ishlatiladigan kiyimlari uchun ideal qiladi. Ushbu matolar turli xil

materiallardan, jumladan, poliuretan, polivinilxlorid va silikondan tayyorlanishi mumkin.

5. Ekologik toza matolar: Ekologik toza matolar barqaror va ekologik toza materiallardan tayyorlanadi. Ushbu matolar ko‘pincha kiyimida modaning atrof-muhitga ta‘sirini kamaytirish usuli sifatida ishlatiladi. Ekologik toza matolarga misol sifatida organik paxta, bambuk va zig‘ir kiradi[4].

6. Ultrabinafsha nuriga chidamli matolar: UVga chidamli matolarni zararli UV nurlaridan himoya qilish uchun mo‘ljallangan. Ushbu matolar odatda suzish kiyimlari, ochiq kiyimlar va plyaj kiyimlarida, shuningdek, quyoshdan himoya qiluvchi kiyimlarda qo‘llaniladi.

3-rasm. Gazlamning quyosh va UV nuriga chidamliligi.

7. Reflektor matolar: Yorug‘likni aks ettiruvchi matolar yorug‘likni aks ettirish uchun mo‘ljallangan bo‘lib, ular kam yorug‘lik sharoitida ishlatiladigan kiyimlari uchun idealdir 4-rasm. Reflektor matolar odatda tashqi kiyimda va faol kiyimlarda, shuningdek, maktab formasi va xavfsizlik kiyimlarida qo‘llaniladi [5].

4-rasm. Yorug‘likni aks ettiruvchi matolardan kiyim model namunalari.

8. Stretch matolar: Stretch matolar cho‘zish va foydalanuvchi bilan birga harakat qilish uchun mo‘ljallangan bo‘lib, yuqori qulaylik va

moslashuvchanlikni ta'minlaydi 5-rasm. Ushbu matolar odatda faol kiyimlar va sport kiyimlarida, shuningdek, ichki va uyqu kiyimlarida qo'llaniladi[6].

5-rasm Cho'ziluvchi mato namunalari.

Zamonaviy texnologiyalar kiyimlarini ishlab chiqarishda inqilob qildi, bu esa kiyishi uchun ham qulay, ham xavfsiz kiyimlar yaratish imkonini berdi [7]. Salomatlik va qulaylikni nazorat qiluvchi aqlli matolardan tortib, modaning atrof-muhitga ta'sirini kamaytiradigan ekologik toza matolargacha ko'plab yangi va innovatsion texnologiyalar kiyimlari kelajagini shakllantirmoqda.

Zamonaviy texnologiyalarni joriy etish va kiyim-kechakning o'ziga xos turlarini ishlab chiqish bilan kiyimlari konstruksiyasi uzoq yo'lni bosib o'tdi. Faol kiyimdan rasmiy kiyimgacha va uyqu kiyimidan suzish kiyimigacha ning turli ehtiyojlari va afzalliklarini qondirish uchun kiyim-kechaklarning keng assortimenti mavjud. Texnologiya va dizayndagi davom etayotgan yutuqlar bilan kiyimining kelajagi istiqbolli ko'rinadi, kelgusi yillarda yanada qulay, amaliy va zamonaviy liboslar ishlab chiqiladi.

Yuqorida aytib o'tilgan texnologiyalardan tashqari, odamning o'ziga xos ehtiyojlari va afzalliklarini qondirish uchun ishlab chiqilgan turli xil kiyimlari ham mavjud. Mana, kiyimlarining eng keng tarqalgan turlari:

Faol kiyim: faol kiyimlar faol va harakatda bo'lgan uchun mo'ljallangan. Ushbu turdagi kiyimlar odatda sport va fitnes kiyimlarini, shuningdek, ochiq havoda mashg'ulotlar va o'yinlar uchun mo'ljallangan kundalik kiyimlarni o'z ichiga oladi. Faol kiyimda ko'pincha nafas oladigan matolar va jismoniy mashqlar paytida harakatlanish qulayligi va qulaylikni ta'minlaydigan stretch materiallar mavjud[8].

Rasmiy kiyim: rasmiy kiyimlar to'ylar, diniy marosimlar va maktab tadbirlari kabi maxsus holatlar va tadbirlar uchun mo'ljallangan. Ushbu turdagi kiyim odatda o'g'il va qizlar uchun ko'ylaklar, kostyumlar va ko'ylaklarni o'z ichiga oladi. Rasmiy kiyimlar ko'pincha ipak va paxta kabi yuqori sifatli

materiallardan tayyorlanadi va dantel yoki kashtado'zlik kabi murakkab detallarga ega bo'lishi mumkin.

Ustki kiyim: Ustki kiyim tashqarida kiyinish va tanani ob-havodan himoya qilish uchun mo'ljallangan. Ushbu turdagi kiyimlar odatda kurtkalar, paltolar va qor kostyumlarini o'z ichiga oladi. Ustki kiyim ko'pincha Gore-Tex kabi suv o'tkazmaydigan va shamol o'tkazmaydigan materiallardan tayyorlanadi va ni sovuq havoda isitish uchun izolyatsiyaga ega bo'lishi mumkin[9].

Suzish kiyimlari: Suzish kiyimlarining suvda suzish va o'ynash paytida kiyishlari uchun mo'ljallangan. Ushbu turdagi kiyim odatda mayo, mayo va suzish ko'ylaklarini o'z ichiga oladi[10]. Suzish kiyimlari ko'pincha spandex va polyester kabi tez quriydigan materiallardan tayyorlanadi va uni quyoshdan himoya qilish uchun ultrabinafsha nurlarga chidamli xususiyatlarga ega bo'lishi mumkin.

FOYDALANILGA ADABIYOTLAR

1. Tursunova X Sh, BB Nizamova, SR Mamatqulova. Analysis Of The Range Of Modern Women's Coats, 2021 <https://inlibrary.uz/index.php/tajet/article/view/9846>
2. MM Ulugboboyeva, X Sh Tursunova. Ways to solve problems in the production of knit wear.2021 <https://www.indianjournals.com/ijor.aspx?target=ijor:ajmr&volume=10&issue=9&article=003>
3. Mamatqulova Saida Raxmatovna, Xilola Shuxratjon qizi Tursunova. Analysis of women's clothes sewing-a study to develop a norm of time spent on the technological process of knitting production. 2022.
4. X Sh Tursunova. Study of Preliminary Design Work for the Selection and Manufacture of Fabrics Based on the Analysis of School-Age Girls' Clothing. 2022. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=EjijAK0AAAAJ&citation_for_view=EjijAK0AAAAJ:IjCSPb-OGc4C
5. Ulug'boboyeva Mavjuda Maripdjanovna, Tursunova Xilola. Problems of automation of technological processes of sewing manufacturing. 2022. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=EjijAK0AAAAJ&citation_for_view=EjijAK0AAAAJ:UeHWp8X0CEIC
6. Maftuna Xoshimjon Qizi Xoshimova, Xilola Shuxratjon Qizi Tursunova. Kombinatsiyalashgan yangli ayollar paltosining konstruktiv shakllari tahlili.

2021. <https://cyberleninka.ru/article/n/kombinatsiyalashgan-yengli-ayollar-paltosining-konstruktiv-shakllari-tahlili>

7. Khilola Tursunova, Shokhjakhon Fozilov. Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities. Research on the Development of Daily Clothing Sets for Teenage Girls from BI-Component Knitted Fabrics. 2022. <https://www.periodica.org/index.php/journal/article/view/258>

8. Xilola Shuxratjon qizi Tursunova, Odinabonu Ruzimatova. Results of National Scientific Research International Journal. 2022. AYOLLAR PALTOSI TEKSTURASI TAXLILLARI ASOSIDA MODEL YARATISHNING AHAMIYATI. <https://academicsresearch.com/index.php/rnsr/article/view/902>

9. Xilola Shuhratjon qizi Tursunova, Ra'no Abduqodirovna Berdiyeva. Results of National Scientific Research International Journal. 2022. TEENAGE GIRLS' RANGE OF MODERN DRESSES. <https://academicsresearch.com/index.php/rnsr/article/view/889>

10. Ruzimatova Odinabonu. Tursunova Xilola. Scientific Impulse. 2022. PALTOBOP QALIN GAZLAMALARNING SUV SHIMISH XOSSALARINING TAHLILI <http://nauchniyimpuls.ru/index.php/ni/article/view/2083>